

Stručni rad

NARODNA BAŠTINA U SLOVENSKOJ OSNOVNOJ ŠKOLI

**Sonja Čenčič, profesorica, učiteljica razredne nastave
Osnovna škola Železniki, Slovenija**

Sažetak

Slovenska narodna baština je vrlo dragocjena i bogata. Nalazimo je u nastavnim planovima i programima svih razreda osnovne škole. Ograničila sam se na kulturno blago odnosno slovensku narodnu baštinu u četvrtom razredu. Glavni cilj je bio povezati pojmove slovenska narodna baština, međupredmetno povezivanje i projektni odgojno-obrazovni rad. Opredijelila sam sadržaj narodne baštine kod glazbene umjetnosti te je povezala s ostalim predmetima. Pri tom sam se poslužila međupredmetnim povezivanjem u obliku projektnog odgojno-obrazovnoga rada. S učenicima smo izveli projektni tjedan s naslovom Slovenska narodna baština. Rad se odvijao u učionicama, vježbaonici i na otvorenom prostoru s ljudima, koji još i danas u našoj okolini čuvaju slovensku narodnu tradiciju. Svaki učenik je izradio knjižicu, koja je bila sažetak događaja pojedinih dana. Među projektnim tjednom učenici su kroz rad istraživali običaj Gregorjevo i na nastupu to pokazali svim učenicima naše škole. Takav, drugačiji način rada, je pridonio osvještavanju značaja slovenske narodne baštine, koju u međupredmetnom pristupu kvalitetno realiziramo preko projektnog nastavnog rada.

Ključne riječi: slovenska narodna baština, glazbena umjetnost, projektni odgojno-obrazovni rad, međupredmetno povezivanje

1 UVOD

Slovenska narodna baština je vrlo bogata. Mi to znamo. Da bi to isto tako znali naši potomci, moramo ju prenositi iz generacije u generaciju, iz roda u rod. Dok budemo znali cijeniti naš jezik, pjesme, narodni ples, šale i običaje, toliko dugo ćemo opstati kao narod. S očuvanjem starih narodnih plesova se također čuvaju šale i običaji naših predaka.

Sa slovenskom narodnom baštinom sam povezana već mnogo godina kao mentorica dviju dječjih folklornih skupina. Naše nasljeđe mi znači jako puno, zbog toga mnogo slobodnog vremena posvećujem prijenosu tog nasljeđa na mlađe generacije. Iz tog razloga sam potražila način, kako to napraviti u školi, na redovnoj nastavi. Izabrala sam međupredmetno povezivanje (međupredmetnu integraciju) glazbene umjetnosti, koju sam provela u projektnom odgojno-obrazovnom tjednu.

2 PLAN I IZVEDBA PROJEKTOG TJEDNA

2.1 Izvedba i aktivnosti projektnog tjedna

Naslov projektnog tjedna je bio Slovenska narodna baština. Izveden je bio u mjesecu svibnju. U njemu su sudjelovali učenici četvrtih razreda: 4 dječaka i 12 djevojčica.

U obliku projektnog odgojno - obrazovnog tjedna s naslovom Slovenska narodna baština s učenicima smo s međupredmetnim povezivanjem spoznavali gradiva, koja se nadovezuju na tu temu i istovremeno priredili nastup tih učenika, koji je sadržavao elemente slovenske narodne baštine.

Za izvedbu su mi bile od pomoći odgojno - obrazovne pripreme za temu, koja je predmet obrade. Ciljevi, teme i gradiva u se isprepletali. Prevladao je rad po grupama. Puno smo koristili praktični rad. Mnogo informacija smo dobili od dva gosta: od gospođe Mojce, koja šiva narodne nošnje i od gospodina Andreja, koji nam je pokazao izradu flaute od kore, pletenje košare i ispriopovijedao mnogo zanimljivosti o svojem djetinjstvu.

Aktivnosti projektnog tjedna su se odvijale svaki dan. U projektnom tjednu smo izveli prirodoslovni dan i polovicu tehničkog dana. Sveukupno smo u projektnom tjednu proveli 18 sati nastave, 1 sat evaluacije cijelog tjedna i imali nastup s naslovom Gregorjevo. S njim smo zaključili projektni tjedan i predstavili dio toga, što smo radili i stvarali u projektnom tjednu.

Pored nastupa su učenici izradili knjižicu projektnog tjedna s naslovom Slovenska narodna baština. Na kraju svakog dana su dobili na listiću zadaću, koju su napravili. Na kraju tjedna su listići pojedinih dana uvezani u knjižicu.

2.1.1 Raspored i opis aktivnosti

➤ Ponedjeljak

Taj dan smo imali dan aktivnosti - prirodoslovni dan s naslovom »Kulturna baština u mojem kraju«. Prva dva sata druženja su bila u učionici, preostala tri sata izvan škole. Učenici su upoznali pojam kulturno nasljeđe - odnosno slovenska narodna baština. Pomoću interaktivnog gradiva su naučili, što sve spada u slovensku narodnu baštinu.

Učenici su bili vrlo aktivni na drugom satu, koji je bio izveden u računalnoj učionici. Učenike sam podijelila u četiri grupe. Najprije su rješavali odgojno - obrazovni list. Namjerno sam na listu navela šale i običaje, koje učenicima većinom nisu poznati. Da bi ih samostalno ili s radom u grupi upoznali, imali su na raspolaganju računala odnosno knjige.

U nastavku smo se uputili van. Sat glazbene umjetnosti je bio učenicima zanimljiv, bio je drugačiji od uobičajenih glazbenih sati. Bio je izveden na otvorenom prostoru. Vrijeme nam je bilo naklonjeno, zato su učenici mogli leći na travu, opustiti se i slušali zvukove oko sebe.

Poseban dojam je na većinu učenika ostavio posjet kod gospođe krojačice. Na ilustrativan (slikovit) način im je pokazala, kako izrađuje određene dijelove odjeće kod gorenjske narodne nošnje.

Slika 1: Krojačica Mojca izrađuje nabore, plisira

➤ Utorak

Na dva sata glazbene umjetnosti čenici su dopunili svoje znanje o narodnoj i umjetničkoj pjesmi. U dvoglasju smo se naučili pjevati pjesmu Pleši, pleši crni kos. Po grupama su priredili još i instrumentalnu pratnju. Pomoću odgojno - obrazovnog lista učenici su razdijelili narodne instrumente.

Svaki učenik je izradio »lončeni bas i stržek«. Pjesmu Pleši, pleši crni kos su se naučili pratiti uz te instrumente.

Kod likovne umjetnosti su nastale vrlo lijepi jastučići s motivima gorenjske narodne nošnje.

Slika 2: Jastučići s motivima narodnih nošnji

➤ Srijeda

Taj dan smo imali polovicu tehničkog dana s naslovom Posjet gosta. Kod prvog sata slovenskog jezika smo produbili znanje o tom, kako se razgovaramo. Učenici su po grupama oblikovali pitanja, koja su postavili gostu Andreju, koji nas je posjetio. Od gospodina Andreja su učenici saznali mnogo zanimljivih informacija. Pričao im je o običajima, navikama, o njegovom školovanju, radu ... Pleli su košaru, za košaru su izradili dno, ručno izbušili rupe, izradili cveke za košaru ... Izradili su također flaute od kore i na nju zapištali.

Slika 3: Gospodin Andrej plete košaru

Slika 4: Svi imamo posla

➤ Četvrtak

Međupredmetno smo povezali matematiku, sport i slovenski jezik. Kod matematike smo počeli s plesnom igricom Crvene trešnje. Učenici su bili iznenađeni. Netko mi je postavio pitanje: » Od kada na matematici plešemo?« Ubrzo su spoznali, koji je cilj imala ta igrica. Oblikovali smo dva kruga, veći i manji. Osvojili su pojmove krug i kružnica i ponovili, što je polumjer, promjer, simetrala. Kod slovenskog jezika su učenici iz opisa zanimanja otkrivali podatke, što netko radi, gdje radi i što treba za svoj rad. U nastavku sata učenici su morali napisati sastavak Kad odrastem, ću biti krojačica odnosno Kad odrastem ću biti krojač. U njemu su morali napisati podatke što, gdje i s čim radi krojačica odnosno krojač. To zanimanje su

učenici upoznali u ponedjeljak, kad smo bili u posjeti krojačici, zato su poznali podatke, koje su morali napisati u sastavku.

Kod sporta su se učenici naučili narodne plesove Zibenšrit i Krajcpolka.

➤ Petak

Za zadnji dan projektnog tjedna su nam ostale dvije aktivnosti: pripremiti nastup i dovršiti te uvezati knjižicu projektnog tjedna. U nastup smo uključili stvari, koje smo taj tjedan radili: ples, pjevanje, instrumente, igru, prezentaciju običaja Gregorjevo. Planirali smo, što će tko raditi, sami učenici su izabrali aktivnosti koje će izvesti na nastupu. Uz nas je bio i učenik petog razreda, koji nam je zasvirao na harmoniku. U tom danu smo imali i sat likovne umjetnosti, na kojem su učenici konačno izradili i oblikovali svoju knjižicu s naslovom Slovenska narodna baština. Ilustrirali su naslovnu stranu, u nekoliko rima opisali jednu ili više aktivnosti projektnog tjedna. U knjižici učenici imaju zabilježene glavno gradivo, s kojim smo se bavili u projektnom tjednu. Istovremeno im je knjižica uspomena na naša druženja i na malo drugačiji oblik nastave. Pred nastupom sam učenicima predstavila kostime iz prošlog vremena. Zato su bili na nastupu bez ručnih satova i nakita. Djevojčice su imale ispletenu jednu ili dvije pletenice. Obukli su se u pastirske kostime. Nastup, ne pretjerujem, ako kažem, da je bio za peticu. Učenici su bili opušteni, nasmijani, kod plesa skoro pa potpuno usklađeni. Čulo se je dvoglasno pjevanje, čuli su se glazbeni instrument. Što je najvažnije, uživali su.

Slika 5: Nastup

Slika 6: Nastup

3 ZAKLJUČAK

Učenici su upoznali slovensku narodnu baštinu s međupredmetnim povezivanjem glazbene umjetnosti u obliku projektnog nastavnog rada.

Glazbena umjetnost, koju sam izabrala za osnovni predmet kod projektnog tjedna, se dobro povezala s ostalim predmetima: sa sportom, slovenskim jezikom, matematikom i likovnom umjetnosti. Uspješno smo izveli projektni tjedan i učenici su se predstavili s nastupom Gregorjevo, koji im je odlično uspio. Nastava se odvijala u učionici, u dvorani za vježbanje i na otvorenom prostoru s ljudima, koji još danas čuvaju slovensku narodnu baštinu. Posjetili smo gospođu krojačicu, koja šiva narodne nošnje. V posjet našoj školi je došao gospodin Andrej, koji nam je izradio flautu od kore, pokazao izradu pletenih košara i otkrio mnogo zanimljivosti iz svojega djetinjstva. U pletenju košare su se okušali i svi učenici. Svaki učenik je izradio knjižicu, koja je bila sažetak pojedinih dana. Učenici su naučili mnogo o slovenskoj narodnoj baštini. Znanje su pridobivali na različite načine, ponekad nisu imali osjećaj, da uopće uče. Svi učenici su bili oduševljeni projektnim tjednom, nastup na kraju ih je potpuno preuzeo. U njega su uložili puno truda, svojih ideja, ponosni su bili na pastirske kostime, koje su imali obučene na nastupu. Vjerujem, da ću u budućnosti puno puta posegnuti za tako zasnovanom odgojno -obrazovnim radom, iako je u njega uloženo puno više truda i vremena, nego kao kod »klasične nastave«. Međutim zadovoljni i uspješni učenici utječu na učiteljev žar i spremnost na istraživanje vlastitog odgojno - obrazovnog rada.